

Lika inför lagen?

Ett rollspel om en rättegång

Version 1.1

 GR Speldatabas

v

Introduktion

Detta spel är en enkel simulation av en rättegång. Eleverna behöver ha grundläggande kunskap om hur en rättegång går till och begrepp som rör rättsväsende och rättegångsprocesser.

Tid

60 minuter.

Antal deltagare

10-13 personer

En större grupp kan enkelt delas i två, så kan resultaten i de båda rättegångarna diskuteras gemensamt, efteråt.

Syfte

- Diskutera hur fördomar kring kön, ekonomisk situation, etnisk bakgrund, religiös tillhörighet eller sexuell orientering kan påverka utfallet i en rättegång.
- Lyfta frågan om allas lika rätt i samhället till en rättsvis prövning, och vad det innebär för rättssäkerhet.

Om spelet version 1.0

Konstruktion

GR Utbildning

Omarbetning 1.1

Carolina Dahlberg

Layout

Kristin Rådesjö - version 1.0

Carolina Dahlberg - version 1.1

Copyright

Denna simulation är © Copyright GR Utbildning 2006. Materialet får fritt kopieras och användas i utbildningsverksamhet så länge källa anges.

Pedagogiskt Centrum

- GR Utbildning

Pedagogiskt Centrum verkar för skolutveckling i hela Göteborgsregionen. Pedagogiskt Centrum är en del av GR Utbildning och Göteborgsregionens kommunalförbund.

Avdelningen skapar och leder alltifrån enstaka temapass till omfattande och långsiktiga organisationsutvecklingsprojekt. Genom olika projekt och utbildningsinsatser kommer Pedagogiskt Centrum årligen i kontakt med omkring 40 000 personer som är verksamma inom skolan i samtliga skolformer. Kompetensen och erfarenheten är bred och täcker in bland annat skolutveckling, entreprenörskap, speldesign, processledning och digitala verktyg för lärande.

Pedagogiskt Centrum har mångårig erfarenhet av att utveckla upplevelsebaserade spel och metoder för skolan. Målet är att ge en meningsfull och lustfylld upplevelse för eleven som möjliggör diskussion och reflektion.

Läs mer på www.pedagogisktcentrum.se

GR Speldatabas

I Pedagogiskt Centrums speldatabas finns ett stort antal kostnadsfria spel och metoder för undervisning. Du kan ladda hem materialen utan att logga in och det är kostnadsfritt. Våra spel och metoder innehåller allt du behöver i en pdf: handledning, bilagor och övrig information som är relevant för temat och ämnet som spelet behandlar.

Du hittar speldatabasen på www.grspeldatabas.se

Genomförande

Det möjligt att dela in klassen i två grupper och genomföra två rättegångar parallellt.

Alla deltagare får anvisningar till rättegången (Se bilaga 1). Rollerna lottas sedan ut till alla deltagare (Se bilaga 2).

Tips! Antalet nämndemän kan variera beroende på gruppernas storlek. Tre nämndemän brukar vara ett bra antal för att ge utrymme för diskussion för alla medlemmar, men du kan ha fler.

Ge alla deltagare deras roller och låt dem prata ihop sig 10-15 minuter inom sina grupper och förbereda sig för rättegången.

Presentation av rollerna

Varje roll skall presenteras innan spelet börjar. Tex. *"Jag spelar Roberto. Jag har snygga kläder, är ung - 18 år, och ser välvårdad ut".* Syftet är att de andra skall se personen som rollen de spelar, så att det framkommer att karaktären kanske har en viss klädstil eller framtoning som de andra deltagarna annars inte får veta något om.

Genomför rättegången

Låt ordförande för rättegången och nämndemännen ordna en lämplig möblering av klassrummet och be dem kalla in deltagarna när de är redo att starta rättegången. Även vittnen deltar i rättegången.

Beslut om dom fattas av domare och nämndemän i avskildhet, men de skall redogöra för gruppen hur de motiverar sin dom.

Efter att nämndemän och domare har kungjort domen är rollspelet slut, och eleverna behöver inte längre spela sina roller.

Efterdiskussion

Inled efterdiskussionen i ett format där alla syns och hörs lika mycket - en cirkel med stolar brukar fungera bra. Börja med att låta alla som deltagit i rollspelet i tur och ordning säga något kort om sin upplevelse.

Fortsätt att diskutera rollerna, argumenten och prata om vilka andra riktiga rättsfall som kan vara intressanta att reflektera kring.

- Blir alla människor tagna på lika stort allvar?
- Vilka slags omständigheter ökar eller minskar någons trovärdighet, bortsett från teknisk bevisning?
- Kan vem som helst bli offer för våldsbrott och övergrepp?
- Vad händer när man anmäler ett övergrepp eller ett våldsbrott?
- Hur reagerar vi om vi hör att någon anmält ett brott mot någon vi känner?

Roller - bilaga 1

Roberto:

- 18 år
  - Går hotell- och restaurangutbildningen på Östra gymnasiet
  - Är sedan tidigare dömd för snatteri samt sexuellt ofredande och har sedan fyra månader tillbaka en övervakare
  - Är mån om att vårda sitt yttre och klär sig gärna i märkeskläder och dyrbara accessoarer
  - Uppfattar trots omtöcknat tillstånd att flickorna springer i riktning mot Haga.
  - Pratar för sin egen räkning efter frågor av åklagaren och advokaten
-

Micke:

- 19 år
  - Har hoppat av gymnasiet och har ungdomspraktik på Tenton gym
  - Tidigare dömd inom Socialtjänsten för rån och misshandel, men har idag helt brutit med det gamla gänget
  - Tränar regelbundet på gymmet och i dagsläget har gymägaren börjat misstänka bruk av anabola steroider, pga. häftiga humörsvängningar och snabbt ökad muskelmassa
  - Kommer lite sent till brottsplatsen men ser Malin och Eleonore springande lämna brottsplatsen i riktning mot Haga.
-

Malin:

- 20 år
- Lagkapten i Umeå IK som burit fram laget mot årets Europaseger
- Helnykterist. Tränar fotbollslagets ungdomsgrupp två gånger i veckan
- Beskrivs av sin tränare som plikttrogen, ärlig och skötsam
- Pratar för sin egen räkning efter frågor av åklagaren och advokaten

Malins version av händelsen:

De tilltalade nekar till gärningen.

Flickorna medger att de varit på Skytten under kvällen. Flickorna valde att lämna stället eftersom målsäganden och hans kamrat vid ett flertal tillfällen sökt kontakt med flickorna genom att uppträda störande. Den åtalade (Malin) uppger sig ha fått kränkande erbjudande från målsäganden där hon hävdar att han frågat om han kunde få köpa sex. Detta åtföljs av att flickorna väljer att lämna platsen för hemgång vid 23.30.

Roller - bilaga 1

Eleonore:

- 21 år
- Politiskt aktiv sedan 15 års ålder och sedan tre år tillbaka ordförande i MUF
- Gick ut gymnasiet med A i samtliga ämnen, förutom idrott där hon fick E
- Har uppvisat goda ledaregenskaper och har i nuläget lyckats ena det tidigare så splittrade partiet
- Eleonores mentor på juristutbildningen beskriver henne som en intelligent, kvicktänkt och ambitiös student
- Har nyligen flyttat in i en lägenhet på Hagagatan
- Pratar för sin egen räkning efter frågor av åklagaren och advokaten

Eleonores version av händelsen:

De tilltalade nekar till gärningen.

Flickorna medger att de varit på Skytten under kvällen. Flickorna valde att lämna stället eftersom målsäganden och hans kamrat vid ett flertal tillfällen sökt kontakt med flickorna genom att uppträda störande. Den åtalade (Malin) uppger sig ha fått kränkande erbjudande från målsäganden där hon hävdar att han frågat om han kunde få köpa sex. Detta åtföljs av att flickorna väljer att lämna platsen för hemgång vid 23.30.

Domare:

Fördelar ordet under rättegången och kan ställa frågor till de inblandade parterna. Samråder i slutet med nämndemännen och diskuterar Tingsrättens domslut

Valbara domar:

- Frikännande
- Rån 1-6 år
- Grovt rån 4-10 år

Roller - bilaga 1

Åklagare:

Lördag den 11 oktober klockan 23.30 skulle målsäganden ta ut femhundra kronor vid bankautomaten vid Järnvägstorget, när han plötsligt överfalls och blir nersparkad bakifrån av två personer. Misshandeln fortsätter sedan med grova sparkar mot huvudet varefter den ena rånaren sliter sedlarna ur hans hand och rånarna sedan springer iväg mot Rådhusplanaden. Målsäganden uppger att de båda förövarna är Eleonore och Malin som han känner igen eftersom han tidigare under kvällen försökt inleda ett samtal med dem på restaurang Skytten.

Valbara domar:

- Frikännande
- Rån 1-6 år
- Grovt rån 4-10 år

Läkarutlåtande:

Roberto uppvisade efter det aktuella tillfället hjärnskakning och blev allvarligt chockad. På skallbenet fanns tre blodsutgjutningar ca. 3 cm. diameter när vederbörande anlände till sjukhuset fanns ett ganska kraftigt blodflöde från vänster tinning.

Advokaten:

De tilltalade nekar till gärningen.

Flickorna medger att de varit på Skytten under kvällen. Flickorna valde att lämna stället eftersom målsäganden och hans kamrat vid ett flertal tillfällen sökt kontakt med flickorna genom att uppträda störande. Den åtalade (Malin) uppger sig ha fått kränkande erbjudande från målsäganden där hon hävdar att han frågat om han kunde få köpa sex. Detta åtföljs av att flickorna väljer att lämna platsen för hemgång vid 23.30.

Ställer frågor till Roberto och sedan till Malin och Eleonore

Valbara domar:

- Frikännande
- Rån 1-6 år
- Grovt rån 4-10 år

För kännedom: personakt gällande vittnet Micke:

Tidigare dömd inom Socialtjänsten för rån och misshandel, men har idag helt brutit med det gamla gänget. Misstanke finns om bruk av anabola steroider via informell kontakt med gymgämare. Kommer lite sent till brottsplatsen men ser Malin och Eleonore springande lämna brottsplatsen i riktning mot Haga.

Roller - bilaga 1

Nämndeman

27 år

moderat

egen företagare

Nämndeman

42 år

socialdemokrat

lärare

Nämndeman

57 år

centerpartist

bonde

Nämndeman

67 år

pensionär

kristdemokrat

Nämndeman

42 år

folkpartist

ingenjör

Nämndeman

24 år

miljöpartist

studerande

Rättegången - bilaga 2

Medverkande parter:

Målsägande: Roberto som till sin hjälp har Åklagare

Tilltalade: Malin och Eleonore som till sin hjälp har Advokat

Övriga medverkande:

- Domare
- Nämndemän
- Micke (Vittne)

Bakgrund:

Lördag den 11 oktober klockan 23.30 skulle målsäganden ta ut femhundra kronor vid bankautomaten vid Järnvägstorget, när han plötsligt överfalls och blir nersparkad bakifrån av två personer. Misshandeln fortsätter sedan med grova sparkar mot huvudet varefter den ena rånaren sliter sedlarna ur hans hand och rånarna sedan springer iväg mot Rådhusplanaden. Målsäganden uppger att de båda förövarna är Eleonore och Malin som han känner igen eftersom han tidigare under kvällen försökt inleda ett samtal med dem på restaurang Skytten. De tilltalade nekar till brottet.

Instruktion:

- Inför rättegången läser du igenom rättegångsordningen och sätter dig in i din roll
- Fundera vilka frågor du vill ha svar på / kan tänkas behöva svara på

Rättegångsordning:

1. Domaren inleder rättegången och lämnar över ordet till åklagaren
2. Åklagaren beskriver kortfattat brottet som han påstår att de åtalade gjort sig skyldiga till
3. Domaren frågar advokaten om de tilltalade erkänner sig skyldiga eller ej
4. Åklagaren redogör för hur han anser att brottet gått till (sakframställan)
5. De tilltalade får ge sin version och svara på frågor
6. Målsägande får ge sin version och svara på frågor
7. Vittnen kallas in en och en
8. Slutplädering av såväl åklagare som advokat där de sammanfattar bevis och lämpliga straff
9. Domaren och nämndemännen drar sig tillbaka för enskild överläggning
10. Dom avkunnas